

Verleden 't Kervel opgerakeld

Familie van Joodse onderduikers op 't Kervel in Hengelo tijdens WO II wil boek Willy Hermans laten vertalen in Engels.

door Kay Scholten

HENGLO - Zijn broers zaten op 3 september 1944 in het laatste treintransport van Westerbork naar Auschwitz, net als Anne Frank. Drie dagen later overleden ze. Dat is het enige wat de in 1929 geboren Eric Kahn weet van het laatste halfjaar waarin Robbie en Harry nog in leven waren. Een halfjaar voor het transport naar Auschwitz werden de twee op landgoed 't Kervel in Hengelo opgepakt door mensen van de *Sicherheidsdienst* en Duitse en Nederlandse agenten. Het scheppen van een luchtje in de tuin werd hen fataal. Eric was tijdelijk ondergedoken op een ander adres, zijn moeder verbleef in de schuilkelder en werd niet gesnapt. Zeventig jaar na dato proberen de kinderen van Eric zoveel mogelijk informatie te achterhalen over Robbie en Harry, ook zodat hun vader het hoofdstuk kan sluiten.

Landgoed 't Kervel werd vanaf 1941 benut als jeugdherberg, waarover het echtpaar Alie en Ben de Graaf de scepter zwaaide. Al snel konden ook andere vakantieganers en studenten zich melden voor een kort of lang verblijf en werd het concept jeugdherberg overboord gegooid. „Het was een soort pension waar bijvoorbeeld ook toneelstukken werden opgevoerd. Je merkte er niks van de oorlog”, zegt Willy Hermans, auteur van het boek *Adres Kervel-Kelder*, uitgegeven in 2006. Dat er in de kelder van 't Kervel gedurende de oorlog Joodse onderduikers zaten, was in Hengelo een publiek geheim.

In zijn boek beschrijft Hermans de gebeurtenissen op het landgoed en portretteert hij de onderduikers, voor zover hij ze in kaart kon brengen. Zij zaten 'verschoolen' in twee kamertjes en in de kelder van het landhuis. „Er waren steeds zo'n vijftien à twintig onderduikers, in wisselende samenstelling”, zegt Hermans, die in 1997 voor het eerst de archiefboeken indook en later sprak met

onderduikers en andere betrokkenen. „Sommigen hielden zich eerst bovengronds schuil, om tussen april 1943 en 27 april 1944 in de kelder te zitten. Wel kwam het voor dat ze eventjes naar buiten gingen. Dat bij de inval de kelder niet is nagelopen, betekent dat het geen verraad is geweest.”

De familie Kahn was een van de families die gedurende een jaar in de Kervel-kelder verbleven. In 1935 vluchtten de Kahns van Hamburg naar Amsterdam, omdat ze in Duitsland niet meer veilig waren. Een jaar later overleed vader Kahn. Door bemiddeling van vrienden uit het verzet kwam Gerda met haar zoons Eric, Robbie en Harry op 't Kervel terecht. Moeder Gerda was de enige van de onderduikers die veel 'boven' kwam. Ze kon goed opschieten met pensionhouder Ben de Graaf. Eric, net een puber, bivakkeerde lange tijd in de Kervel-kelder, maar op het moment van de inval zat hij in Zeist, waar de familie ook een onderduikadres had. Eerst had de twee jaar jongere Robbie in Zeist gezeten, maar die kreeg al snel last van heimwee. Eric zag zijn broertjes nooit meer terug en verkaste na de oorlog met zijn moeder én Ben de Graaf – met wie ze inmiddels een relatie had – naar Australië. Inmiddels is hij dik in de tachtig. Zijn

LANDGOED 'T KERVEL

- Landgoed 't Kervel in het buitengebied van Hengelo was in de Tweede Wereldoorlog het onderduikadres van een groep van vijftien à twintig Joodse onderduikers.
- Ondanks de oorlog was het goed toeven op 't Kervel. Het landhuis diende als pension, school en noodziekenhuis.
- Willy Hermans uit Hengelo schreef het boek 'Adres Kervel-Kelder' over alle gebeurtenissen op het landgoed tijdens de oorlog.
- Familie van Eric Kahn wil het boek laten vertalen in het Engels.

■ Willy Hermans met zijn boek in de kelder van het landhuis van 't Kervel. foto Jan van den Brink

dochter, Robina Fellner-Kahn: „Hij heeft 't Kervel nadien nog een keer bezocht, maar kon de kelder niet in. Mijn vader zit sinds kort in een verzorgingshuis en verkeert niet meer in goede gezondheid. Daarentegen wil hij nu wel praten over de oorlog en probeert hij zich dingen te herinneren. Terwijl hij het er eerder nauwelijks over wilde hebben.” Met haar broer en zussen probeert Fellner-Kahn nu zoveel mogelijk informatie te vergaren over 't Kervel én over Robbie en Harry. „We bekijken de mogelijkheden om het boek van Willy te laten vertalen zodat we de achtergronden beter snappen. En in de hoop dat zeventig jaar na dato onze vader de dood van zijn broers alsnog een plek kan geven.”

■ De gebroeders Kahn: v.l.n.r. Eric, Robbie en Harry. Samen met hun moeder vluchtten ze in 1935 van Hamburg naar Nederland. foto familie Kahn